

1 SAN PEDRO

**Pedro Jesúre bñremurā
waasirinerārē gojadea**

1 ¹Yu Pedro musārē oādorea. Jesucristo yure igūyare buedoregu beyemi. Irasirigu musārē, musāya nikūrē wiri, gajirogue Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, Bitinia wāikuri nikūgue waasirinerārē i pūrē gojáa. ²Marīpu āārīnīgū dupiyurogue musārē: “Yaarā āārīma”, ārīderosūta beyedi āārīmī. Ōāgū deyomarīgū merā musārē igūyarā āārīmakū iridi āārīmī, Jesucristo gāāmerirē iriburo, ārīgū. Jesucristo dí béori merā ñerirē koesūnerā āārīburo, ārīgū, irasiridi āārīmī. Musārē oārō iritamu, siñajārī merā āārīdero nemorō āārīrikumakū iriburo.

**Jesúre bñremurā Marīpu merā
ōārō āārīnībunire gojadea**

³Marīpure, marī Opū Jesucristo Pagure: “Ōātaria mu”, ārī, usuyari sīrā! Igū marirē bñro bopoñasīā, Jesucristore boadiguere masūrī merā marirē dupaturi deyoarā irirosū igū pūrā ñajāmakū iridi āārīmī. Irasirigu igū merā marī oārō āārīnikōāburire masīmakū yāmi. ⁴Irasirirā, igūyarārē: “Ōārīrē sīgura”, ārīdeare marī opaburire usuyari merā yūrā yāa. Igū marirē sīburi: igū ūmugasigue oārī opari, neō pereburi, boaburi meta āārā. ⁵Marīpu marirē igūrē bñremurārē igū turari merā koremi. Irasirigu, i ūmu peremakū, igū marirē peamegue waabonerārē: “Taugura, yu merā āārīnikōārākuma”, ārīdeare iriyuwarikurire masīmakū irigukumi.

⁶Marī mérōgā i ūmugue āārīrópa wārī gajirosūperi ñerō tarikererā,

ūmugasigue Marīpu marirē sībunire gūñarā, bñro usuyari merā āārā. ⁷Ñerō tarikererā, marī diayeta Marīpure oārō bñremunírī, oro nemorō wajakua. Oro wajakukerero, pereburi āārā. Masaka irire peamegue soekuma oārī oro dita dujaburo, ārīrā. Irasūta marī ñerō tariri merā diayeta Marīpure oārō bñremunírī dujarākoa. Irasirigu, Jesucristo dupaturi aarīmakū, Marīpu marirē: “Ōārō iribu, irasirirā yu pñro yu merā āārīnikōārākoa”, ārīgukumi.

⁸⁻⁹Musā Jesucristore igū i ūmugue āārīmakū iābirinerā āārīkererā, igūrē maña. Dapagoradere igūrē iābirikererā, gūñaturari merā igūrē bñremua. Musā igūrē irasū bñremunīmakū, Marīpu musārē peamegue waabonerārē tarīmakū irigukumi. Irasirirā musā Marīpu pñrogu waaburire gūñarā, irogu eja, usuyarosū bñro usuyāa. I usuyari oparire werenírī merā weremasīña máa.

¹⁰Iripoegue Marīpuya kerere weredupiyunerā igū musārē oārō iritamugū tauburire werenerā āārīmā. Irire werekererā, pemasībīrinerā āārīmā. Irasirirā irire masīdñarā, bue, gūñamanerā āārīmā. ¹¹Ōāgū deyomarīgū Cristo igūsārē iriudi iritamurī merā Cristo ñerō tari, boadigue masā, ūmugasigue murīa, pñru āārīpererā Opū āārībunire weredupiyunerā āārīmā. Irasirirā: “¿Noā irasū waagukuri, ñaásū āārīmakū irasū waarokuri?” ārī masīdñarā, irire bue, gūñamanerā āārīmā. ¹²Marīpu igūsā masīmakū gāāmegū, igūsārē āsū ārīdi āārīmī: “Musā āārīripoe i irasū waabirīkoa dapa. Pñru marā gapū irire iārākuma”, ārīdi āārīmī. Dapagorare Marīpu marirē tauri kerere wererā igūsā iripoegue

werehareta musārē werema. Ōāgū deyomarīgū Marīpu ūmugasigū merā iriudi iritamurī merā musārē irire werema. Marīpu Jesucristo iridea merā marirē taurire Marīpure wereboerāde buro masidūama.

**Marīpu marirē űerī marirā
āārīdoremi, āri gojadea**

¹³Irasirirā musā iriburire ōārō pémasirī merā gūñaka! Jesucristo i ūmugue dupaturi aarimakū, Marīpu musārē ōārō iritamugū musā peamegue waabonerēre tauburire gūñanīkōāka! Irire gūñarā, buro űsuyari merā yūka! ¹⁴Iripoegue musā Marīpure masīburi dupiyuro űerō űaribejarire iriunaderosūta dapagorare neō irinemobirikōāka! Majirā īgūsā pagusāmarā dorerire tarinugāmerā irirosū Marīpu dorerire tarinugābirikōāka! ¹⁵Marīpu musārē īgūyarā āārīdoregu siudi, űerī marīgū āārīmi. Irasirirā, īgū irirosū musāde űerī marirāta ōārī ditare irika! ¹⁶Marīpuya werenirī gojadea pūgue irasūta āri gojasūdero āārībū. Āsū ārīdi āārīmi: “Yū ōāgū, űerī marīgū āārā. Irasirirā musāde űerī marirā āārīka!” ārīdi āārīmi.

¹⁷Marīpu āārīpererāre surosū īāgū, īgūsā irideare: “Iri ōābu, iri ōābiribu”, āri weregū āārīmi. Irasirirā īgūrē: “Gūapu”, ārīrā, i ūmugue musā āārīrōpa gopeyari merā īgūyare irika! ¹⁸Musā űekūsāmarā Marīpuyare iribirinerā āārīmā. Musā īgūsā iriderosū iriri wajamāa. Irasirīgū Marīpu musārē īgūsā iriderosū iriunanerāre taudi āārīmī īgūyare iriburo, ārīgū. Musā ire masia. Marīpu marirē taugu, marī űerō iridea wajare wajaribosadi āārīmī. Irasū wajaribosagu, niyeru, oro merā wajaribosabiridi āārīmī. Niyeru, oro pereburi āārā. ¹⁹Irasirīgū iri wajakuro nemorō marī űerī iridea wajare wajaribosadi āārīmī. īgū magū Cristo boagu dí béodea merā gapu marī űerī iridea wajare wajaribosadi āārīmī. Oveja majīgū masaka Marīpure buremurā

wējē soepeobu ōāgū āārīderosūta Cristo ōāgū űerī marīgū āārīmi. ²⁰Marīpu i ūmurē īgū iriburo dupiyurogueta Cristo īgū boagu dí béoburire masīsīadi āārīmī. Irapoere i ūmu pereburi dupiyuro Cristore i ūmugue iriudi āārīmī, īgūya dí béori merā musārē iritamuburo, ārīgū. ²¹Irasirirā Cristo iritamurī merā Marīpure buremua. Marīpu Cristore boadiguere masū, ūmugasigū āīmūrā, āārīpererā Opu sóodi āārīmī. Irasirirā Marīpure: “Gaare ōārō irīgū āārīmī”, āri buremu, īgū merā ōārō āārīnīburire ōārō masia.

²²Cristoya diayema kerere pé buremusā, musā űerī iririkurire pirinerā āārībū. Dapagorare diayeta musāyarāre maīmasia. Irasirirā musāya yūjupūrārī, āārīpereri musā turari merā gāme maika! ²³Musā Marīpuya werenirīre buremurā, dupaturi deyoarā irirosū waabu. Irasirirā īgū purā waabu. Marī pagusāmarā merā deyoa, puru boakōārākoa. Iri irirosū āārībea Marīpu purā waamakū. īgūya werenirī, perebiri werenirī āārā. Irasirirā iri werenirī merā īgū puro īgū merā āārīnīkōārākoa. ²⁴īgūya werenirī gojadea pūgue āsū āri gojasūdero āārībū:

Āārīpererā masaka tá irirosū āārīma. īgūsā ōārī oparide tá goori irirosū āārā. Tá masā, boakōāa. Gooride boakōāa. Iri irirosūta marī masakade boarākoa.

²⁵Marī Opu werenirī gapu neō perebirikoa. īgū ārīderosūta waarokoa. Āārīpereri īgū: “Āsū irigūra”, ārīdeare iriyuwarikugukumi, āri gojasūdero āārībū.^a

Iri ōārī bueri, musārē īgūsā weredea, Jesucristo marirē tauri kerere bueri āārā.

2 ¹Irasirirā āārīpereri gajirosūperi űerī iririre: ārīkatorire, irikatorire, gajirā gajino opamakū īaturirire, gajirārē űerō āri werewarire pirika! ²⁻³Musā, marī Opu musārē ōārō iririre

^a 1.25 Is 40.6-8

sirū masīsiaa. Irasirirā neō deyoarāgā
ōpikūrē gāamerōsū musāde marī
Opūyare diayemarē buro gāameka!
Irire gāamerā, ĩgūrē būremunemorākoa.
Musā irasirimakū, musārē taugakumi.

**Cristo masakare okari sīgū ūtāye
irirosū āārīmi, āri gojadea**

⁴Cristo marīrē okari sīgū suye ūtāye
masaka ĩgūsā beoadeaye irirosū āārīgū
āārīmi. ĩgūsā ĩgūrē gāamebirikeremakū,
Marīpu ĩgū Paḡu gaḡu ĩgūrē: “Ōātarigū,
āārīpererā Opū āārīmi”, āri beyedi
āārīmi. Irasirirā ĩgūrē: “Ōāgū āārīmi”,
āri būremua. ⁵Marīde Cristo merā okari
oparā ūtāyeri irirosū āārā. Marīpu,
sugu ūtāyeri merā wii irigu irirosū
marī merā irigu yāmi. Irasirigu marīrē
ĩgūyarārē ĩgūya wiima irirosū āārīmakū
yāmi. ĩgūyarā paia ĩgūrē būremurā,
ĩgū dorederosūta gajino sīma. Marīrē
ĩgūsā irirosū āārīmakū yāmi, Jesucristo
iritamurī merā ĩgūrē usuyari sīburo,
ārīgū. Irasirirā ĩgūyare irirā, ĩgūrē
usuyamakū irirākoa. ⁶Marīpu ĩgūya
werenīrī gojadea pūgue āsū āridi āārīmi:

Yū beyedire yaa wiima
weanūpūrōridea ūtāye irirosū
āārīgūrē Jerusalēgue pīgura. ĩgū,
yū beyedi ōātarigū, āārīpererā
Opū āārīmi. ĩgūrē būremurāno,
buro usuyarākuma. “Ubugorata
ĩgūrē būremukubu”, āri
gūñabirikuma, āridi āārīmi.^b

⁷Musāde ĩgūrē būremurā: “Ōātarigū
āārīmi”, āri iāa. ĩgūrē būremumerā
gaḡure Marīpūya werenīrī gojadea
pūgue āsū āri gojasūdero āārībū:

Marīpu beyedi suye ūtāye wii
iririmasā beoadeaye irirosū
āārīkeremakū, Marīpu gaḡu
ĩgūrē iri wiima weanūpūrōridea
ūtāye irirosū āārīmakū iridi
āārīmi. Irasirigu ĩgūrē āārīpererā
Opū pīdi āārīmi, āri gojasūdero
āārībū.^c

⁸Gaji Marīpūya werenīrī gojadea pūgue
āsū āri gojasūdero āārībū:

Marīpu beyedire būremumerā, iri
ūtāyegue gubutuameēmejānerā
irirosū āārīma. Irasirirā Marīpu
pūroque neō waabirikuma, āri
gojasūdero āārībū.^d

ĩgūya kerere būremubiri waja ūtāyegue
gubutuameēmejānerā irirosū āārīma.
Marīpu pūroque ejabirikuma. ĩgūsārē
irasū waaburire Marīpu iripoegueta:
“Irasū waarokoa”, ārisiadi āārīmi.

Marīpūyarā āsū āārīma, āri gojadea

⁹Musā gaḡu Marīpu pūrā ĩgū
beyenerā āārā. Marī Opūyarā paia
irirosū ĩgūyare moārā, Marīpūya
bumarā ĩgū iūrō ñerī marīrā ĩgūyarā
āārā. Musārē naītārō āārīrā irirosū
ĩgūyare neō masībīrinerārē masīdoregū
siudi āārīmi. Irasirigu musārē
boyorogue āārīrā irirosū irire ōārō
masīrā āārīmakū iridi āārīmi. Musārē
ĩgū ōārō irideare gajirārē weredoregū,
irasiridi āārīmi. ¹⁰Musā iro dupiyuroque
Marīpu pūrā āārībīribū. Dapagorare
Marīpu pūrā āārā pama. Musā iro
dupiyuroque bopoñari merā iāsūña
marībū. Dapagorare musārē Marīpu
bopoñari merā iāmi.

Marīpūyare irirā āārīka! āri gojadea

¹¹Yaarā yū maīrā, musā i ūmārē
naagorenarīmasā musāya makāgue
āārīmerā irirosū, Marīpu pūro
waamurāta āārā. Irasirigu musārē ire
turaro werea. Musā ñerī waribejarire
iribirikōāka! Musārē ñerō irimakū
iriduarā irirosū musā ñerī waribejari
musārē ñerō irimakū iriduarō yāa.
¹²Marīpūre masīmerā watopuegue āārīrā
ōārō irirā āārīka, musārē werewuarī,
ārīrā! Musā irasirimakū musārē
werewuaduakererā, Marīpu ĩgūsārē
ĩgūyare masīmakū irirīpoe musā ōārō
iririre iānerā āārīsā, ĩgūrē: “Ōāgū,
turaḡu āārīmi”, āri būremurākuma.

¹³Marī Opūre būremusā, āārīpererā
i nikū marā oparārē ōārō merā yujūka!
I nikū marā oparā opū āārīgūdere

^b 2.6 Is 28.16   ^c 2.7 Sal 118.22   ^d 2.8 Is 8.14-15

yujuka! ¹⁴Īgū dokamarā oparādere yujuka! Īgūsārē Īgū doreri tarinūgārārē wajamoāmūrārē pidi āārīmī. Īgū dorerire irirārē: “Ōārō iriabū musā”, āridoregu pidi āārīmī. Irasirirā Īgūsārē yujuka! ¹⁵Marīpu, musā ōārō irimakū gāāmēmi. Musā irasirimakū ĩārā, pémasīmerā musārē werewuaduakererā, werewuamasībema.

¹⁶Musā, Marīpu tausūnerā āārīsīā, gajirārē moāboerimasāgora āārībea. Marīpu tausūnerā āārīkererā, “Guare doreri máa. Irasirirā gua gāāmerō ñerīrē irirākoa”, āri gūñabirikōāka! Āsū gapu irika! “Marīpure moāboerā āārā gua”, āri gūñaka! Irasū āri gūñarā, Īgū dorerire irika! ¹⁷Āārīpererā masakare buremurī merā ĩāka! Marīyarārē Jesúre buremurārē maika! Marīpure gopeyari merā buremuka! I nikū marā opūdere buremurī merā ĩāka!

Cristo ñerō tarigu ĩgū bokatiūderosū musāde bokatiūka! āri gojadea

¹⁸Moāboerimasā, ōārō buremurī merā musā oparārē yujuka! Musārē ōārō irirā ditare yujubirikōāka! Musārē turaro merā dorerādere yujuka! ¹⁹Musā ñerō iribirikeremakū, musā oparā musārē wajamoābukuma. Musā, Marīpu ĩūrō diayemarē iriduamakū, ĩgūsā wajamoārīrē bokatiūmakū, Marīpu musārē: “Ōārō yāma”, āri ĩāgukumi. ²⁰Musā ñerō iriri waja gapu ĩgūsā musārē wajamoāmakū, irire musā bokatiūkeremakū, Marīpu musārē: “Ōārō yāma”, āri ĩābirikumi. Musā ōārō irikeremakū ĩgūsā musārē wajamoāmakū, musā ōārō merā guaro marīrō bokatiūmakū, Marīpu musārē: “Ōārō yāma”, āri ĩāgukumi. ²¹Irasiriburo, āriġū, Marīpu musārē ĩgūyarā āārīdoregu siuidi āārīmī. Cristode musāya āārīburire ñerō tarimi, musāde ĩgū iriderosū irituyaburo, āriġū. ²²Īgū neō suñarō ñerō iribirimi. Gajirārē ārikatori merā neō werenībirimi. ²³Masaka ĩgūrē turimakū, ĩgūsārē neō turi gāmbirimi. ĩgūrē ĩgūsā ñerō irikeremakū: “Musārē

ñerō irigura”, neō āribirimi. Īgū Pagu gapure: “Yurpu diayemarē irigu, yure ñerō irirārē diayeta wajamoāgukumi. Īgūge amugukumi”, āri gūñadi āārīmī. Irasirirā marīdere ĩgū āriderosū ārīrō gāamea. ²⁴Cristo, marī irirosū dupukugu ĩgū basi marī ñerī iridea wajare wajaribosagu curusague boami. Marī okaropa ñerī iririre piri, Marīpuya diayema gapure iriburo, āriġū, boami. Īgū marīrē peamegue waabonerārē taugu, buro kāmiku, buro ñerō tarimi. ²⁵Oveja dederīnerā irirosū musāde peamegue dederibonerā āārībā. Dapagorare Cristore buremusīā, ĩgūyarā āārā. Irasirigu ovejare koregu irirosū Cristo musārē koremi. Musā ōārō āārīrikuburo, āriġū, musārē ōārō koremi.

Mojosuanerā āsū irika! āri gojadea

3 ¹⁻²Moāboerimasārē yu werederosūta musā marāposā nomerē weregura. Musā marāpusāmarārē ōārō merā yujuka! Īgūsā dorerosū irika! Surāyeri musā marāpusāmarā Marīpuya kerere buremumerā āārīma. Irasirirā ĩgūyarē musā ĩgūsārē werebirikererā, ĩgūyare ōārō iririkuka! Ōārī ditare irika! Musā marāpusāmarā musārē dorerire buremurī merā yujuka! Musā irasirimakū ĩārā, ĩgūsāde Marīpuya kerere buremubukuma. ³Musāya dupure wāri mamarikubirikōāka! Musāya dupure gajirārē ĩāsuyumakū iribirikōāka! Musārē: “Ōārō deyoma”, āri ĩāmakū iribirikōāka! Irasirirā musāya poañapure wuapurewea mamuanerā nome, oro merā iridea dari buyanerā nome, wajapari surī sānanerā nome āārīduari ditare gūñarikubirikōāka! ⁴Āsū gapu āārīka, ōārā, ōārō deyorā nome āārīduarā! Ōārī gūñarī oparā nome, gajirārē turiro marīrō gopeyaro merā weretamurā nome, siñājārī merā āārīrikurā nome āārīka! Ōārō āārīrikuri, dupure mamarī ōārō deyori pereburosū neō perebirikoa. Musā ōārō āārīrikuri, Marīpu ĩūrōrē ōātariirī āārā. ⁵Ipoeguere Marīpuyarā

nome asũta aārĩunanerā aārĩmá. Ígũsā nome: “Marĩpu ārĩderosũta yũre òārō irigũkumi”, ārĩ buremurā, ígũsā marāpusāmarā dorerire òārō yũjunerā aārĩmá. ⁶Asũta Sara igo marāpure Abrahārē òārō merā yũjudeo aārĩmó. Irasirigo ígũrē: “Yũ opu”, ārĩunadeo aārĩmó. Irasirirā musā òārō irirā, gũiro marĩrō aārĩrikurā, Sara aārĩderosũ aārĩrākoa.

⁷Asũta musā marāpokurāde musā marāposā nomerē pémasĩrĩ merā òārō irika! Nome, marĩ ũma irirosũ turarā aārĩbema. Irasirirā ígũsārē buremurĩ merā iritamuka! Marĩpu musārē bopoña, ígũ puro perebiri okari sĩburosũta nomedere bopoña, perebiri okari sigũkumi. Irasirirā musā marāposā nomerē òārō koreka! Marĩpu musā sērērĩrē yũjuburosũta ígũsā nomerē òārō irika!

Òārō ígũsā irikeremakũ, gajirā ígũsārē ñerō iririre werede

⁸I merā musā aārĩpererārē weretũnugũra. Suro merā òārō aārĩrikũka! Musā merāmarārē bopoñarĩ merā iāka! Sugu purā irirosũ gāme maĩrikũka! Òārō merā gāme iritamuka! “Gua, gajirā nemorō aārĩbea”, ārĩ gũnaka! ⁹Gajirā musārē ñerō irimakũ, ígũsārē gāmbirikõaka! Musārē ígũsā ñerō ārĩ werenĩmakũ, ígũsārē ñerō ārĩ gāmbirikõaka! Āsũ gapũ irika! Ígũsāya aārĩburire Marĩpure sērēbosaka! Marĩpu musārē òārō iribu, irire irimurārē pídi aārĩmĩ. ¹⁰Marĩpũya werenĩrĩ gojadea pũguere asũta ārĩ gojasũdero aārĩbũ:

Musā okaropa òārō usuyarĩ
merā aārĩduarā, neō ñerō
werenĩbirikõaka! Neō
ārĩkatobirikõaka!

¹¹Aārĩpereri ñerĩ iririre pirikõaka!
Òārĩ gapũre irika! Gāme iaturiro
marĩrō sĩnajārĩ merā aārĩrikũka!
Irire burō gāameka!

¹²Diayemarē irirārē marĩ Opu
irasũ korenĩkõami. Ígũsā ígũrē

sērērĩrē irasũ penĩkõami. Ñerō
irirā gapũre gāamebemi, ārĩ
gojasũdero aārĩbũ.^e

¹³Òārĩ ditane iriduamakũ, ñnoā
musārē payanorēbukuri? ¹⁴Diayemarē
musā irikeremakũ, gajirā musārē ñerō
irimakũ, Marĩpu gapũ musārē òārō
yāmi. Irasirirā usuyāa. Musārē ñerō
iriduarārē gũbirikõaka! Ígũsā musārē
iriburire gũñarikũbirikõaka! ¹⁵Āsũ
gapũ irika! Cristore: “Gua Opu aārĩmi”,
ārĩ buremuka! Musārē: “Ñasirirā
Cristore buremurĩ?” ārĩ sērēñaranorē
pémasĩrĩ merā òārō yũjũka! Ígũsā
musārē sērēñaburo dupiyuro ígũsārē
yũjuburire òārō gũñayuka! Irasirirā
ígũsārē Cristo musārē taiburire òārō
yũjurākoa. ¹⁶Turiro marĩrō òārō
buremurĩ merā ígũsārē yũjũka! Òārō
irika! Irasirirā: “Marĩpu iũrō waja
opabea”, ārĩ gũñarākoa. Cristore musā
buremurā ígũyare òārō irirā aārĩmakũ
gajirā musārē: “Ñerō yāma”, ārĩ
werewuanerā ígũsā musārē werewuadea
diaye aārĩbirimakũ iārā, gũyasĩrĩrākuma.
¹⁷Marĩ ñerō iriri waja gajirā marirē
ñerō tarimakũ iribukuma. Marĩpu
gāamemakũ, marĩ òārō iriri waja gajirā
marirē ñerō tarimakũ iriri gapũ òāgorāa.

¹⁸Irasũta Cristo òāgũ aārĩkeregu, ñerō
tarimi. Suñarõta aārĩpererā ñerĩ iridea
wajare boa, wajaribosadi aārĩmĩ. Marĩ
ñerā aārĩmakũ, marĩya aārĩburire ñerō
tarimi, marirē Marĩpũyarā waamakũ
iribu. Ígũ, marĩ irirosũ dũpũkũgũ aārĩsĩā,
ígũya dũpũgora tamerā boakõami. Ígũ
boakeremakũ, ígũya yũjũpurā merā
okakõadi aārĩmĩ. ¹⁹Irasirigu ígũya
yũjũpurā merā boanerā ígũsā peresu
irisũnerā aārĩrõgũe waa, ígũsāya
yũjũpurārĩrē Marĩpũyare weredi
aārĩmĩ. ²⁰Ígũsā iripoeguere Marĩpu
dorerire tarinũgāunanerā aārĩmá. Noé
aārĩdeapoguere ígũ wáduru doodirure
dooripoe Marĩpu ígũrē buremumakũ
gāāmedi aārĩdimi. Irasirigu: “Gajipoe
irirā yũre buremubukuma”, ārĩ, ígũsārē
yoaripoe yúdi aārĩdimi. Ígũsā gapũ neō

^e 3.12 Sal 34.12-16

buremubiriunanerā āārīmá. Irasirigu Marípu ígūsārē wajamoādi āārímí. Noé ígūya wii marā merā dita: su mojōma pere gají mojō Ɂreru pērebejarā dia mirírírē tariweredi āārímí. ²¹Marípu i níkurē miügū ígūsārē taudea, marírē deko merā wāiyeri irirosū āārā. Irasiriro marí peamegue waabonerārē tauburire ímua. Deko merā marírē wāiyemakū, maríya dɁpɁre gurarire koerosū āāríbea. Marí wāiyesūrā, Marípuere: “Guare mu íūrō ñerí marírā āārímakū irika!” ārí sērēa. Irasirirā, Jesucristo masādea merā marí peamegue waabonerā tarimurā āārā. ²²Jesucristo masādero pɁru, Ɂmugasiɡue muríadi āārímí. Irasirigu Marípu diaye gapu doami ígū merā dorebu. Ígū Marípuere wereboerā nemorō, Ɂmarō marā oparā nemorō, āārípererā dorererā nemorō doregu āārímí.

Marípu iritamurí merā ígūyare irimasírākoa, ārí weredea

4 ¹Jesucristo, marí irirosū dɁpɁkɁgu ñerō tarimí. Irasirirā: “Ígū ñerō tarikeregu Marípu gāamerírē iriderosū maríde ñerō tarikererā Marípu gāamerírē irirākoa”, ārí gūñarō gāamea. Maríde, ígū ñerō tariderosū ñerō tarirā, ñerō iririre pirikōā. ²Irasū pirirā, i Ɂmua marí āārírōpa dupaturi ñerí Ɂaribejarire iribirikoa. Marípu gāamerírē irinírākoa. ³Iripoegue, Marípuere masímerā ñerírē iriduarire iriderosūta musāde ñerírē iriunanerā āāríbú. Irasirirā guyasírírō marírō ñerírē iririkurā, ñerí Ɂaribejarire iririkurā, mejárikurā, bosenurí irirā mejá, gaguínirikurā āārínērā āāríbú. Marípu dorerire tarinugārā keori weadeare buremunerā āāríbú. Irasirirā iropata iri ñerírē irika! ⁴Dapagorare irire murārōta irirā gapu musā iri ñerírē ígūsā merā iribirimákū íārā, íāgukakōāma. Irasirirā musārē íāturi, ñerō wereníma. ⁵Marípu ígūsārē: “Musā irasū ñerí irideare werepeoka!” ārígukumi. Ígūta okarārē, boanerādere: “Ire irimákū oāgorabɁ, iri gapure irimákū oābiribu”, ārí beyebu āārímí. ⁶I ɁmɁrē āārípererā masaka boamurā

dita āāríkeremakū, Marípu ígūya kerere wererārē ígūsārē irire weredoredi āārímí, boadero pɁru ígū irirosū ígū pɁro okanikōāburo, ārígū.

⁷Āārípereri i Ɂmua pɁreburo mérō dɁyanugāwāgārisiáa. Irasirirā oārō pémasírí merā diayemarē iriníkōāka! Irasirirā Marípuere buremurí merā sērērākoa. ⁸Āārípereri gajino iriri nemorō diayeta gāme maíka! Neó gāme maíduúbirikōāka! Marí gajírārē maírā, marírē ígūsā ñerō irikeremakū, mata ígūsā ñerō irideare kátiakōākoa. ⁹Musā merāmarā musāya wiirigue ejamakū, oārō ɁsɁyari merā ígūsārē bokatíríneāka! ¹⁰Marípu ígūyarákure ígūyare irimasíburire pídi āārímí. Irasirirā iri merā oārō gāme iritamuka! Marípu masákure musā ígūyare irimasíburire pídea merā ígū gāamerōsū gāme iritamurā, oārō gāme iritamurā yáa. ¹¹Irasirirā Marípuere wererā, ígū weredorederosūta wereká! Gajírārē iritamurāde ígū turari sírō bokatírō iritamuka! Āārípereri musā iririre Marípuere masaka ɁsɁyari síburosū irika! Jesucristo iritamurí merā irasirika! Marípuere āārípererinɁrí buremuka! Marí āārípererā ígūrē: “Óatarigu, turatarigu āārā”, ārí, ɁsɁyari sírā! Irasūta irirā!

Jesúre buremurí waja ñerō taririre gojadea

¹²Yaará yu maírā, musā Jesúre buremurí waja ñetariro tarirā, diayeta ígūrē buremurírē masísua. Irasirirā: “¿Nasiriro yure irasū waari? Gajirosū waakoa”, ārí gukabirikōāka! ¹³Ásū gapu irika! Ñerō tarirā: “Cristo ñerō tariderosū guade ñerō taría”, ārí ɁsɁyaka! Irasirirā Cristo dupaturi i Ɂmugue ígū gosesiriri merā, ígū turari merā aarimákū íārā, buro ɁsɁyarākoa. ¹⁴Cristoyarā musā āārírí waja gajirā musārē ñerō ārí burídamakū, musārē ñerō werenímakúdere ire masíka! Marípuyagu Óāgū deyomarígū musā merā āārímí. Ígū turatarigu musārē iritamumi. Irasirirā ɁsɁyáa. ¹⁵Masakare wējébéorimasā, yajarimasā, noó waarō

ñerō iririmasā, gajirārē ĩgūsāyamarē sērēñarikūrā ñerō tarirākuma. ĩgūsā irirosū iribirikōāka! Ōārī iridea waja merā gapu ñerō tarimakū ōāgorāa.

¹⁶Cristoyarā musā āārīfī waja gajirā musārē ñerō tarimakū irirā yāma. ĩgūsā irasirimakū, gūyasīrībirikōāka! Ubu gapu Marīpūre: “Mu guare Jesucristoyarā āārīmakū iridi āārā, irasirirā murē usuyari sīa”, ārika!

¹⁷Marīpū marīrē ĩgūyarārē marī irideare: “I gapūre irimakū ōābiribū”, āri beyeripoe ejasiāa. Āārīpererārē marīrē ĩgūyarārē marī irideare irasū āri beyepūrorīgukumi. ĩgūyarārē irasū beyepūrorīgū, ɫnasirīgukuri ĩgūyarā āārīmerā gapūre? ĩgūya kerere gāāmebirī waja ĩgūsārē burō wajamoāgukumi. ¹⁸Marīpūya werenīfī gojadea pūgue āsū āri gojasūdero āārībā: “Ōārā Marīpūyarā burō ñerō taridero pūru, Marīpū ĩgūsārē tau, ĩgū pūro āīagukumi. Ñerā ĩgūrē gāāmemerā gapu ñetararo tarirākuma. Peamegue waadederirākuma”, āri gojasūdero āārībā. ¹⁹Irasirirā Marīpū gāāmerōsū marī ñerō tarirā, ōārī iririre irinīkōārō gāāmea. Marīya āārīburire Marīpūre marīrē iridire wiaro gāāmea. Āārīpereri ĩgū: “Musārē ōārō irigura”, ārideare diayeta irīgukumi. Irasirirā ĩgūrē: “Mu gāāmerō yure irika!” ārīrō gāāmea.

Pedro, Jesúre buremurā iriburire gojadea

5 ¹Dapagore musārē Jesúre buremurā oparā murārē weregura. Yude Jesúre buremurārē doregu āārā. Cristo ñerō tarimakū ĩābū. ĩgū gosesiri merā, ĩgū turari merā dupaturi i ūmugue aarimakū, yude āārīpererā ĩgūrē buremurā merā ĩāgukoa. ²Marīpūyarā oveja irirosū āārīma. Musā ĩgūyarārē dorerā ovejare korerā

irirosū āārā. Irasirirā Marīpū musārē ĩgū pīnerārē ĩgūyarārē ōārō koreka! Marīpū gāāmerōsū ōārō yujpūrākuri merā ĩgūsārē koreka! ĩgūsārē korerā: “Niyure wajatarākoa”, āri gūñabirikōāka! ³ĩgūsārē korerā, pūrīrō merā dorebirikōāka! Ōārō iririkūka! Irasirirā musā iririkūre ĩākūrā, ĩgūsāde ōārō iririkūrākuma. ⁴Musā irasū ōārō iririkūrā, Cristo marīrē āārīpererā korerā Opū dupaturi i ūmugue aarigū, musārē: “Ōārō iribū”, āriīgukumi. Irasirirā, ĩgū pūro gosesirīrogue ĩgū ōatariri sīburiere^f wajatarākoa. Iri neō perebirikoa.

⁵Yu musā oparārē wererosū musā maamarādere weregura. “Murārē buremurī merā yujūka!” āri werea. Irasirirā musā Jesúre buremurā āārīpererā: “Gajirā nemorō āārā”, āri gūñarō marīrō gāme iritamuka! Marīpūya werenīfī gojadea pūgue āsū āri gojasūdero āārībā:

“Gajirā nemorō āārā”, āri gūñagūrē Marīpū iritamubemi. “Yu ubu āārīgū āārā, yure iritamuka!” āriīgū gapūre ōārō iritamumi, āri gojasūdero āārībā.⁸

⁶Irasirirā: “Gajirā nemorō āārā”, āri gūñabirikōāka! Marīpū turagu musārē doremakū, yujūka! Musā irasirimakū, Marīpū ĩgū: “Āsū irigura”, āriīrīnū ejamakū, masaka ĩūrō musārē: “Yu maīrā, yu iritamurā āārīma”, āri ĩmugukumi. ⁷Marīpū burō maīrī merā musārē koremi. Irasirirā āārīpereri musā gūñarikūre ĩgūrē wereka! ĩgū musārē iritamugukumi.

⁸Ōārō pēmasirī merā diaye gūñaka! Wātī musārē ĩaturigu musārē ñerī irimakū iriduagu ēōkaye guagu waibure baaduagu āmagorenagū irirosū musārē poyanorēduagu āmagorenami. ⁹Ire masīa. Musā ñerō tarirosūta āārīpererogue gajirā Jesúre buremurā

^f5.4 Sugu ūma biririmasū gajirā nemorō ōārō ūmagū, olivo wāikudima pūrī merā iridea berore wajakumi. Masaka iri berore ĩgūya dipurugue peokuma, gajirārē ĩgū wajatadeare ĩmurā. I irirosū, sugu Jesúre buremugū ñerō tarikeregu: “Marīpū yure iritamugukumi”, āri buremurārē pīribi, ūmagusigū perebirī okari wajatagukumi. Iri ūmagusigū perebirī okari wajatarī, i berore wajatarī irirosū āārā.

⁸5.5 Pr 3.34

ñerō tarirā yáma. Irasirirā ñerō
 tarikererā, wātirē neō yujubirikōāka!
 Jesús gapure gūñaturaníkōāka! Ígūrē
 bñremurirē neō piribirikōāka! ¹⁰Musā
 i ũmugue āārírōpa dita ñerō tarirākoa.
 Puru Marīpu musārē gūñaturarā, oārā,
 turarā āārīmakū irigukumi. Marīputa
 neō piriro marīrō marīrē iritamunígū
 Jesucristore bñremunugādoregu
 siiudi āārīmí, marīrē ígū merā ígū
 gosesirirogue āāríníkōāburo, ārīgū.
¹¹Irasirirā ígūrē: “Mũ turatarigū,
 āārīpererā Opū āārā”, ārī, usuyari sīnīrā!
 Irasūta irirā!

Pedro oādoretúnudea

¹²Silvano iritamurí merā i pūguere
 yũ musārē mérīgā gojáa. Ígū, yũ
 ĩāmakū, Jesúre bñremugū mariyagu

diayemarē irigu āārīmi. Irasirigu
 ígū iritamurí merā musārē gūñatura,
 usuyamakū irigu, Marīpu marīrē
 diayeta maígū āārīmi, ārīgū, i pūrē
 musārē gojáa. Marīpu marīrē maīrīrē
 masīrā ígūrē irasū bñremuníkōāka!

¹³Babilonia marā Jesúre bñremurā
 musārē oādorema. Ígūsāde, musā
 irirosūta Marīpu beyenerā āārīma.
 Marcos yũ magū irirosū āārīgūde
 musārē oādoremi. ¹⁴Musā merāmarārē
 bokatīrīrā, maīrī merā, oārō usuyari
 merā mojō ñeāka!

Marīpu āārīpererā musārē
 Jesucristoyarārē oārō siñajārī merā
 āārīrikumakū iriburo. Irasūta
 iriburo.

Iropata āārā.

Pedro